

DUŠAN PIRJEVEC IN SLOVENSKA LITERARNA VEDA

Dušan Pirjevec je osebnost, ki je s svojim znanstvenim, pedagoškim, publicističnim in organizacijskim delom močno vplivala na razvoj literarne vede na Slovenskem od šestdesetih let do danes in doživljala odmevnost, ki sega daleč čez meje stroke. Zaradi tega sta Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo na ljubljanski filozofski fakulteti ter Slovensko društvo za primerjalno književnost ob sedemdesetletnici Pirjevčevega rojstva priredila posvetovanje, ki naj bi pomagalo osvetliti njegovo vlogo v razvoju stroke. Za obravnavo je bila predlagana vrsta tem, ki sledijo Pirjevčevemu osebnemu in strokovnemu razvoju in zajemajo njegov odnos do literarne vede, do slovenske in evropske literature ter do širših vidikov, ki opredeljujejo mesto literature in literarne vede v sodobnem svetu. To so bile teme: Dušan Pirjevec in marksizem; — in Anton Ocvirk; — in Anton Slodnjak; — in literarna zgodovina (tudi: primerjalna literarna zgodovina); — in literarna teorija; — in hermenevtika (tudi: interpretacija); — in Ingarden (tudi: fenomenologija); — in Sartre (tudi: eksistencializem); — in Heidegger; — in strukturalizem (tudi: semiotika, informacijska in komunikacijska teorija); — in roman; (tudi: Lukács, Bahtin, slovenski roman); — in Prešeren; — in Cankar; — in moderne literarne smeri (tudi: sodobna slovenska literatura); — in Veber (tudi: estetika); — in konec umetnosti; — in znanost; — in filozofija; — in etika; — in vprašanje boga.

Posvetovanje je bilo 20. marca 1991 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Ob dokaj številni udeležbi je potekalo v obliki krajših referatov in sprotne debate, ki sta jo povezovala predstojnik oddelka prof. dr. Janko Kos in predsednik društva doc. dr. Lado Kralj. Na nekatere izmed ponujenih tem sicer res ni bilo nobenega prispevka, zato pa je bil odziv na druge dosti bolj živahen in večstranski.

Objavljamo vse za to posvetovanje pripravljene tekste in nekaj obsežnejših sprotnih diskusijskih posegov. Naš izbor dopolnjuje še en tekst, ki je nastal že pred časom, vendar docela sodi v ta problemski sklop. Nekateri avtorji so svoje prispevke samo priredili za natis, drugi so znatno razširili ali dopolnili teze, ki so jih nakazali v diskusiji. Navzlic zunanjim neizenačenostim pa se v celoti vendarle kaže značilen spekter današnjih pogledov na možno aktualizacijo Pirjevčevega dela in na njegov pomen za razvoj naše literarne vede.

Uredništvo

Janko Kos ODPRTA PIRJEVČEVA VPRAŠANJA

V Pirjevčevem delu za slovensko literarno vedo odkrivamo vrsto vprašanj, ki ostajajo še zmeraj odprta ali pa se nam odpirajo v drugačne smeri, kot jih je preskušal sam.

Med temi vprašanji jih je nekaj povezanih z marksizmom, in to na več ravneh, kot ima pač že pojem marksizma več različnih pomenov. Marksizem v pomenu dialektičnega materializma, tj. kot filozofska ontologija in gnoseologija, Pirjevcu seveda ni bil nedomač, saj ga je tik pred vojno med prvimi v tej obliki uvajal na Slovensko; tedaj je po M. Mitinu priredil *Poglavja iz filozofije* (LZ 1940). Vendar mu po tej plati marksizem pozneje ni bil več pomemben, kar bi kazalo na to, da je že med vojno in takoj po nji opustil vero v takšne vrste filozofijo. Dlje mu je ostajal živ interes za marksizem v obliki historičnega materializma kot filozofske metode za razlago zgodovinskih pojavov. Vendar se je od